

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ

пр. Перемоги, 10, м. Київ, 01135, тел. (044) 481-32-21, факс (044) 481-47-96
E-mail: mon@mon.gov.ua, код ЄДРПОУ 38621185

Департаменти (управління) освіти і
науки обласних, Київської міської
військових адміністрацій

Заклади позашкільної освіти

Про організацію освітньої діяльності в закладах позашкільної освіти у 2022/2023 навчальному році

Позашкільна освіта є важливою складовою системи освіти, метою і завданням якої є розвиток здібностей дітей та молоді у сфері освіти, науки, культури, фізичної культури і спорту, технічної та іншої творчості, національно-патріотичне виховання, формування моральних цінностей, здобуття первинних професійних знань, вмінь і навичок, необхідних для соціалізації, подальшої самореалізації та професійної діяльності.

За даними державної статистики, станом на 1 січня 2022 року в системі освіти працювало 1263 заклади позашкільної освіти (далі – ЗПО), які відвідували понад 1млн 014 тис. дітей.

В результаті воєнних дій на території України за оперативними даними станом на 25 липня цього року зруйновано 12 закладів позашкільної освіти та 60 пошкоджено. Найбільше постраждали заклади в Донецькій, Харківській, Запорізькій, Луганській, Миколаївській, Київській, Сумській та Чернігівській областях.

Заклади позашкільної освіти, на підконтрольній Україні території, крім освітньої, виховної функції, виконують важливу соціальну функцію, забезпечуючи психологічну підтримку та організовуючи змістовне дозвілля для дітей, із числа внутрішньо переміщених осіб. Крім того, сьогодні ці заклади ефективно займаються патріотичним вихованням дітей та молоді, організовуючи військово-патріотичні заходи, благодійні, волонтерські акції, тощо.

У новому 2022/2023 навчальному році освітню діяльність в закладах позашкільної освіти рекомендується розпочати 1 вересня 2022 року. При цьому форма організації освітнього процесу (очна, дистанційна, змішана) обирається в залежності від безпекової ситуації в кожному окремому населеному пункті.

Для створення безпечних умов перебування у закладах освіти учасників освітнього процесу під час дії правового режиму воєнного стану пропонуємо

МОН № 1/8507-22 від 27.07.2022

Підписав: Рогова Віра Борисівна
Сертифікат: 58E2D9E7F900307B0400000B0DD300090D58D00
Дійсний: з 05.01.2021 0:00:00 по 05.01.2023 0:00:00

користуватися інструктивно-методичними матеріалами щодо порядку підготовки закладу освіти до нового навчального року та опалювального сезону з питань цивільного захисту, охорони праці та безпеки життєдіяльності, підготовлені Міністерством освіти і науки України (лист МОН від 11.07.2022 № 1/7707-22).

Для забезпечення організаційних аспектів діяльності закладів позашкільної освіти пропонуємо керуватися відповідними нормативно-правовими документами: Закон України «Про організацію трудових відносин в умовах воєнного стану» від 15.03.2022 №2136-IX (<https://zakon.rada.gov.ua/laws/main/2136-20?msclkid=889d9c93b04711ecbe29d874423f7990#Text>); постанова Кабінету Міністрів України від 13.03.2022 № 267 «Деякі питання затвердження фінансових документів та казначейського обслуговування в умовах воєнного стану» (<https://www.kmu.gov.ua/npas/deyaki-pitannya-zatverdzhennya-finansovih-dokumentiv-ta-kaznachejskogo-obslugovuvannya-v-umovah-voynnogo-stanu-267>); листи МОН від 06.03.2022 № 1/3371-22 «Про організацію освітнього процесу в умовах військових дій» (https://osvita.ua/legislation/Ser_osv/86062/); від 18.03.2022 № 1\3544-22 «Про забезпечення освітнього процесу в закладах позашкільної освіти під час дії воєнного стану» (<https://hoippo.km.ua/?p=5418>); від 19.03.2022 №1\3556-22 «Зкладам освіти, установам, які вимушені змінити місце розташування у зв'язку з проведенням в місцях їх розташування бойових дій або тимчасовою окупацією території України, необхідно перейти на обслуговування до органів казначейства за новою адресою розташування» (<https://mon.gov.ua/ua/npa/zakladam-osviti-ustanovam-yaki-vimusheni-zminiti-misce-roztashuvannya-u-zvyazku-provedennyam-v-miscyah-yih-roztashuvannya-bojovih-dij-abo-timchasovoyu-okupaciyeyu-teritoriyi-ukrayini-neobhidno-perejti-na-obslugovuvannya->); від 29.03.2022 № 1/3737-22 «Про забезпечення психологічного супроводу учасників освітнього процесу в умовах воєнного стану» (<https://mon.gov.ua/ua/npa/pro-zabezpechennya-psihologichnogo-suprodu-uchasnikiv-osvitnogo-procesu-v-umovah-voynnogo-stanu-v-ukrayini>), від 04.04.2022 № 1/3872-22 «Про методичні рекомендації «Перша психологічна допомога. Алгоритм дій» <https://drive.google.com/file/d/16esXuCScmCqB5kXLugnKkm-E6SaKg1u0/view>; від 14.04.2022 № 1/4142-22 «Про організацію роботи закладів позашкільної освіти».

Керівники закладів освіти несуть персональну відповідальність за організацію безпечних умов для здобувачів освіти та всіх працівників закладу у разі проведення освітнього процесу в очному форматі. Освітній процес в очному режимі запроваджується в приміщеннях або будівлях закладу освіти тільки в межах розрахункової місткості споруд цивільного захисту, що можуть бути використані для укриття учасників освітнього процесу в разі включення сигналу «Повітряна тривога» або інших відповідних сигналів оповіщення.

Проведення освітнього процесу в дистанційному режимі в закладах позашкільної освіти на території ведення бойових дій і тимчасово окупованих територіях запроваджується наказом (розпорядженням) засновника закладу

освіти за погодженням із керівником адміністрації (без обов'язкового укладення трудового договору про дистанційну роботу в письмовій формі; головною умовою є своєчасне виконання завдань).

Під час організації дистанційного навчання рекомендуємо використовувати методичні рекомендації щодо навчання за допомогою дистанційних технологій в позашкільній освіті (лист МОН від 19.05.2020 № 6/643-20) (<https://mon.gov.ua/ua>) та відповідні навчальні матеріали, розміщені на сайтах та соціальних сторінках державних центрів позашкільної освіти:

[Національний центр «Мала академія наук України», Facebook-сторінка;](#)
[Національний еколого-натуралістичний центр учнівської молоді, Telegram-канал;](#)

[Український державний центр національно-патріотичного виховання, краєзнавства та туризму учнівської молоді;](#)

[Український державний центр позашкільної освіти.](#)

Звертаємо увагу, що в умовах збройної агресії російської федерації пріоритетом у педагогічній діяльності кожного педагогічного працівника закладів позашкільної освіти всіх типів повинно бути національно-патріотичне виховання дітей та молоді відповідно до Концепції національно-патріотичного виховання в системі освіти України, затвердженої наказом МОН від 06.06.2022 № 527, зі змінами від 23.06.2022 № 586.

Рекомендації щодо організації освітнього процесу за основними напрямками позашкільної освіти додаються.

Додаток: на 10 арк.

Заступник Міністра

Віра РОГОВА

Алла Середницька, 044 481 32 51
Володимир Вербицький, 044 430 0 260
Андрій Лісота, 044 531 19 98
Олена Педоренко, 044 253-75-25
Анна Грітчина, 044 489 55 14

**Рекомендації
щодо організації освітньої діяльності закладів позашкільної освіти
за основними напрямками позашкільної освіти**

Еколого-натуралістичний напрям позашкільної освіти

У минулому навчальному році всеукраїнськими заходами з еколого-натуралістичного напрямку було охоплено понад 350,5 тис. дітей та учнівської молоді 350 580 осіб. Національним еколого-натуралістичним центром учнівської молоді проведено 71 масовий захід в очного-заочному форматі.

Зокрема, у травні 2022 р. українські школярі представили 5 наукових проєктів на міжнародному етапі віртуального конкурсу Regeneron ISEF 2022 (США) та отримала два призових IV місця.

У червні 2022 р. команда України у складі 18 учасників (14 проєктів) виборола 5 бронзових, 3 срібних, 4 золотих та 2 платинові медалі на світовому фіналі конкурсу комп'ютерних проєктів «INFOMATRIX – 2022» (Мексика).

Вперше цього року було проведено Юннатівську академію органічного землеробства і пермакультури, Всеукраїнський зліт юних гідрометеорологів, Всеукраїнський зліт юних тераріумістів, Всеукраїнська виставка досягнень юних натуралістів «Виставковий павільйон НЕНЦ» (250 учасників), Всеукраїнський конкурс есе патріотично-громадянської тематики «Єднанням сильні!» (200 учасників), Всеукраїнський бліц-конкурс ескізів муралів «Все буде Україна!» (450 учасників.).

Створено Net-art (віртуального) музею злочинів держави росія в ході розгорнутої воєнної агресії проти суверенної держави Україна.

Розроблено наскрізну навчальну програму з позашкільної освіти оздоровчого напрямку «Основи безпеки життєдіяльності в умовах бойових дій» та методичні рекомендації до неї.

Пріоритети в освітній діяльності закладів еколого-натуралістичного напрямку на наступний навчальний рік:

- оновлення змісту навчальних програм еколого-натуралістичного напрямку в частині надання переваги навчальним програмам, інтегрованим курсам, що мають релевантний в умовах війни контент, а також адаптація програм під запити дітей в умовах сьогодення;

- запровадження дослідницького підходу та проєктних технологій в освітньому процесі, як основного інструменту формування екологічної компетентності здобувачів освіти;

- застосування дистанційного навчання, цікавих майстер-класів, фотоленерів, віртуальних квестів, аграрного дослідництва та екомоніторингу, гейміфікації навчання, віртуальних подорожі та екскурсій;

- робота з онлайн-ресурсами (телеграм-канали «Дистанційка НЕНЦ» і «НЕНЦ МОН ПРО», онлайн-платформа Природничої школи учнівської молоді тощо);

- створення зоохостів та флорохостелів для тварин і рослин при закладах позашкільної освіти;

- залучення дітей разом із батьками до роботи за доглядом домашніх тварин, які втратили своїх господарів під час воєнних дій. Час, проведений із рослинами та тваринами, відволікає дітей від пережитого;

- створення умов для професійного розвитку працівників закладів позашкільної освіти (організація психолого-педагогічних заходів в змішаному форматі); тренінгова діяльність, курси підвищення кваліфікації, профільні конференції, семінари. З 2023 року НЕНЦ відновлює проведення циклу тренінгів з еколого-патріотичного виховання молоді.

- Для створення ефективного освітнього середовища у закладах позашкільної освіти еколого-натуралістичного напрямку (в умовах «обмежень» — часових, просторових, психологічних, ресурсних тощо) можна користуватися рекомендаціями розміщеними за посиланням : <https://nenc.gov.ua/wp-content/uploads/2020/11/2022-07-118.pdf>

Цікаві навчальні матеріали (онлайн-заняття) для здобувачів освіти розміщено на Telegram-каналі під назвою «Дистанційка НЕНЦ» https://t.me/education_nenc

Навчальні програми гуртків еколого-натуралістичного напрямку можна знайти за посиланням:

<https://nenc.gov.ua/wp-content/uploads/2015/01/progr-2018.pdf>

<https://nenc.gov.ua/wp-content/uploads/2015/01/prog-2018.1.pdf>

<https://nenc.gov.ua/wp-content/uploads/2015/01/programms1.pdf>

<https://nenc.gov.ua/wp-content/uploads/2015/01/programms.pdf>

[https://nenc.gov.ua/wp-](https://nenc.gov.ua/wp-content/uploads/2015/01/PROG%D0%BC%D0%B5%D1%82%D0%BE%D0%B4.pdf)

[content/uploads/2015/01/PROG%D0%BC%D0%B5%D1%82%D0%BE%D0%B4.pdf](https://nenc.gov.ua/wp-content/uploads/2015/01/PROG%D0%BC%D0%B5%D1%82%D0%BE%D0%B4.pdf)

<https://nenc.gov.ua/wp-content/uploads/2021/08/zbirka2021-1.pdf>

https://nenc.gov.ua/wp-content/uploads/2015/01/prog_Zvedenyuk.pdf

Цикл навчальних лекторіїв для здобувачів освіти (екологічний, біологічний, агрономічний напрями): «Еко-абетка НЕНЦ», «Лекторій з дисципліни «Загальна біологія», «Цикл лекцій з дисципліни «Біологія людини», віртуальні виставки та віртуальні екскурсії розміщено на Youtube-каналі НЕНЦ

<https://www.youtube.com/channel/UCM3MDFAAO9oT8PdcxxnuuQg> .

Дослідницько-експериментальний напрям позашкільної освіти

Незважаючи на складну ситуацію, з метою пошуку, виявлення та державної підтримки талановитих та обдарованих дітей і молоді проведено понад 120 заходів змагального та навчального характеру (20 тис. учасників). Організатором та координатором цього напрямку є Національний центр «Мала академія наук України» (далі - НЦ «МАНУ»). Учні-члени МАН України взяли участь в 10 міжнародних заходах (183 учасники).

В дистанційному форматі (в асинхронному та синхронному режимі) було проведено III етап Всеукраїнського конкурсу-захисту науково-дослідницьких робіт учнів-членів Малої академії наук України (більше 1500 учнівських досліджень).

Успішно проведено літні наукові школи (17 шкіл, понад 1400 учасників). Зокрема, НЦ «МАНУ» спільно з західними територіальними відділеннями МАН провели 7 літніх наукових шкіл в очному форматі, у яких взяли участь понад 420 учасників.

НЦ «МАНУ» впроваджує впроваджувати нові підходи до професійного розвитку педагогічних працівників. Проведено більше ніж 40 семінарів, навчальних тренінгів, інтенсивів і спецкурсів з розвитку предметних і загальнопрофесійних компетентностей (понад 6 000 учасників). Для професійного розвитку педагогів і допомоги в організації освітнього процесу під час війни розміщені матеріали за покликанням <https://man.gov.ua/educators>, де передбачені новаторські та актуальні заходи за різними темами і у різних форматах.

Для надання доступу до якісного освітнього контенту оновлено сайт Національного центру малої академії наук України (<https://man.gov.ua/>) та онлайн платформи (<http://platform.man.gov.ua/>), де розміщено текстові, відео- й аудіоматеріали для вихованців і педагогів позашкільної освіти.

Мала академія наук України докладає значних зусиль для задоволення освітніх потреб сучасної учнівської молоді, продиктованих вимогами часу (STEM, хімія, біологія, ІТ, екологія тощо) із заходами, спрямованими на розвиток особистості й виховання, базоване на цінностях. Серед них: лекторії, дослідницько-експериментальні курси, навчально-тренінгові заняття та школи із циклу природничих, гуманітарних, наук, STEM, напряму ІТ, які проводяться на базі освітніх просторів НЦ «МАНУ» лабораторії хіміко-біологічних експериментальних досліджень ExLab і STEM-лабораторії МАНЛаб; короткі навчальні курси, середньотермінові програми з поглибленого вивчення окремих дисциплін, воркшопи з розвитку в дітей дослідницьких компетентностей, громадянських компетентностей й навиків культурної дипломатії, підприємництва, комунікативних навиків і креативного мислення;

Слідкувати за анонсами освітніх заходів і новинами НЦ “МАНУ” можна також і в соціальних мережах: <https://www.facebook.com/JAS.Ukraine/>, <https://www.instagram.com/jas.ukraine/>.

Навчально-методичні, в тому числі навчальні програми, матеріали за дослідницько-експериментальним напрямом, розміщено у вільному доступі за посиланням man.gov.ua/educators/materials. Зокрема, навчальні програми з дослідницько-експериментального напрямку розміщені за посиланнями :

1. Навчальні програми з позашкільної освіти. Дослідницько-експериментальний напрям. Філософія та суспільствознавство (<http://surl.li/cmfmt>).
2. Навчальні програми з позашкільної освіти. Дослідницько-експериментальний напрям. Математика. Фізика і астрономія (<http://surl.li/cmfmkj>).
3. Навчальні програми з позашкільної освіти. Дослідницько-експериментальний напрям. Технічні науки (<http://surl.li/cmflk>).
4. Навчальні програми з позашкільної освіти. Дослідницько-експериментальний напрям. Хімія та біологія (<http://surl.li/cmflv>).
5. Навчальні програми з позашкільної освіти. Дослідницько-експериментальний напрям. Науки про Землю (<http://surl.li/cmfnf>).
6. Навчальні програми з позашкільної освіти. Дослідницько-експериментальний напрям. Мовознавство. Історія (<http://surl.li/cmfnr>).
7. Навчальні програми з позашкільної освіти. Дослідницько-експериментальний напрям. Літературознавство, фольклористика та мистецтвознавство (<http://surl.li/cmfof>).
8. Навчальні програми з позашкільної освіти. Дослідницько-експериментальний напрям. Комп'ютерні науки (<http://surl.li/cmfoi>).
9. Навчальні програми з позашкільної освіти. Дослідницько-експериментальний напрям. Економіка (<http://surl.li/cmfoo>).
10. Навчальні програми з позашкільної освіти. Дослідницько-експериментальний напрям. Екологія та аграрні науки (<http://surl.li/cmfov>).

Національно-патріотичне виховання та туристсько-краєзнавчий напрями позашкільної освіти

У підсумкових Всеукраїнських етапах (турах) заходів з національно-патріотичного виховання та туристсько-краєзнавчої роботи у минулому навчальному році взяли участь близько 9 тис. вихованців позашкільних закладів. Координатором всеукраїнських заходів є Український державний центр національно-патріотичного виховання, туризму і краєзнавства учнівської молоді (далі – УДЦНПВКТУМ).

Пріоритетним напрямом роботи з учнівською молоддю є **національно-патріотичне виховання**. Зусилля колективу УДЦНПВКТУМ були скеровані на проведення заходів у рамках Всеукраїнської дитячо-юнацької військово-

патріотичної гри «Сокіл» («Джура»), серед яких найбільш масовими заходами були Всеукраїнські етапи гри: «Інгульська Січ» - середня вікова група (22 рої, 176 учасників) та «Буковинська Січ» - старша вікова група (24 рої, 192 учасника).

Серед нових форм роботи, що набули популярності у вихованців, слід відзначити Всеукраїнський онлайн-конкурс ватр «Україна назавжди», Всеукраїнський онлайн-конкурс ватр роїв «Слава Героям», реєстрація куренів закладів освіти, онлайн гра-вікторина «Відун», в якій взяли участь більше 10 тис. учасників. Участь учнівських роїв у заходах програми «Добре діло» (більше 150 роїв) та екологічній акції «Збережемо мальовничу Україну разом» сприяли вихованню у дітей активної громадянської позиції. Заходи проводилися в офлайн та онлайн формах.

Туризм і краєзнавство залишаються популярними в середовищі учнів та вихованців як важливі засоби формування особистісних якостей молоді людини.

УДЦНПВКТУМ через Всеукраїнські туристсько-краєзнавчі експедиції, акції, конкурси «Моя Батьківщина – Україна», «Мій рідний край», «Край, в якому я живу» та «Українська революція: 100 років надії і боротьби» тощо надавав можливість юним краєзнавцям реалізувати свої знання та допитливість, що до історико-культурної спадщини українського народу та знань природного різноманіття рідного краю.

Юні краєзнавці взяли участь у шести Всеукраїнських краєзнавчих конференціях різної тематики (кількість учасників – 859), які проводились в онлайн форматі.

Цікавим і важливим соціальним проектом для юних краєзнавців став Всеукраїнський конкурс «Український борщ – національний бренд кулінарної культури», метою якого була популяризація нематеріальної культурної спадщини України, що проводилась на підтримку номінації страви до списку Всесвітньої культурної спадщини ЮНЕСКО. Сьогодні це уже реальність – страва внесена до реєстру ЮНЕСКО.

Популярною серед дітей стала акція «В традиціях високої звитяги» що популяризує знання про видатних українців: воїнів, діячів культури, мистецтва, освіти, спорту, письменників, релігійних діячів, як зразків для наслідування служіння українському народові (821 учасник).. Юні краєзнавці провели цікаві дослідження до 300-річчя від дня народження Григорія Сковороди у рамках акції «Шляхами мандрів Григорія Сковороди».

Юні туристи-спортсмени продовжували удосконалення своєї фахової спортивної майстерності через участь у змаганнях зі спортивних туристських походів серед учнівської та студентської молоді (473 учасники); у 50-му Чемпіонаті України серед юнаків з пішохідного туризму (20 команд, 152 учасники), 7-му - з велосипедного туризму (12 команд, 69 учасників); 4-му- з гірського туризму (8 команд).

Вперше проведено I Чемпіонат України зі спортивного орієнтування (трейл) серед вихованців закладів позашкільної освіти, присвячений 150-річчю від дня народження Лесі Українки (140 учасників).

За результатами минулого навчального року 18 вихованців УДЦНПВКТУМ ставали призерами Чемпіонатів України зі спортивного туризму та спортивного орієнтування. Чотирьох вихованців закладу включено до складу Національної збірної команди України зі спортивного орієнтування (трейл), шістьох – до складу Національної збірної команди України зі спортивного туризму. П'ятьом вихованцям присвоєний розряд «Кандидат в майстри спорту України» зі спортивного орієнтування, чотирьом - I розряд зі спортивного туризму, п'ятьом - I розряд зі спортивного орієнтування.

У наступний навчальному році рекомендується при складанні навчальних програм з урахуванням нових викликів, більше навчальних годин приділити набуттю дітьми та молоддю компетентностей орієнтування на місцевості з картою та без неї, долати природні та штучні перешкоди, долати великі відстані з навантаженням, організовувати польовий побут, надавати першу домедичну допомогу тощо. Саме такі компетентності, необхідні для захисту України, дій у надзвичайних ситуаціях, набуваються в гуртках туристсько-краєзнавчого та військово-патріотичного напрямів.

Особливістю проведення освітньої діяльності з туристсько-краєзнавчого напрямку є обов'язкове погодження місця та часу навчальних занять та інших заходів поза межами закладів освіти (особливо в природному середовищі, поза межами населених пунктів) з місцевими військовими адміністраціями, органами місцевої державної влади та самоврядування.

З метою організації роботи гуртків туристсько-краєзнавчого та військово-патріотичного напрямів позашкільної освіти Українським державним центром національно-патріотичного виховання, краєзнавства і туризму учнівської молоді підготовлено Методичні рекомендації щодо організації роботи гуртків туристсько-краєзнавчого та військово-патріотичного напрямів позашкільної освіти, які розміщені на сайті УДЦНПВКТУМ (<https://patriotua.org/metodichni-rozrobki/>).

Програми з позашкільної освіти військово-патріотичного, туристсько-краєзнавчого та туристсько-спортивного напрямів можна знайти за посиланням: <https://patriotua.org/programi-gurtkiv/>.

Розробки занять під гаслом «Знання для перемоги» розміщені на сайті УДЦНПВКТУМ (<https://patriotua.org/znannia-dlia-peremohy/>).

Ознайомитись з роботою УДЦНПВКТУМ та позашкільних закладів освіти туристсько-краєзнавчого напрямку можна на таких соціальних сторінках:

- Сайт <https://patriotua.org/>
- Facebook УДЦНПВКТУМ <https://www.facebook.com/UDCNPV/>
- Facebook "Джура" <https://www.facebook.com/dzhura.main/>
- Instagram УДЦНПВКТУМ <https://www.instagram.com/udcnpv/>
- YouTube УДЦНПВКТУМ <https://www.youtube.com/channel/UCkHL9-u197g86u5EWGucYQ/featured>
- Telegram УДЦНПВКТУМ <https://t.me/udcnpv>

Науково-технічний напрям позашкільної освіти

Незважаючи на складну ситуацію в країні, заклади позашкільної освіти науково-технічного напрямку активно працювали з вихованцями, демонструючи результативність своєї роботи. Зокрема, є ряд перемог на міжнародному рівні: на *Чемпіонаті світу зі спортивної радіопеленгації*, який відбувся у червні 2022 року (м. Тиргу-Жіу, Румунія), юнацька збірна команда України за підсумкам змагань виборола 7 золотих, 9 срібних і 4 бронзових медалі. В особистому заліку – 2 срібні медалі отримали вихованці УДЦПО. У загальнокомандному заліку команда нашої країни посіла II місце; на *Чемпіонаті світу з ракетомодельного спорту* серед дорослих та юніорів (м. Бузеу, Румунія) збірна команда України виборола II загальнокомандне місце; крім того, особисті призові місця посіли вихованці закладів позашкільної освіти міст Ніжин, Шостка та Херсон.

Протягом року до збірної команди України з судномодельного спорту увійшло 20 вихованців закладів позашкільної освіти з різних регіонів України.

Минулого навчального року з науково-технічного напрямку було проведено **20** всеукраїнських організаційно-масових заходів серед дітей та учнівської молоді. У них взяли участь **2,5 тис.** вихованців практично з усіх регіонів України. Крім того, для педагогів-позашкільників було проведено семінари-практикуми, тренінги, лекції, якими охоплено **більше 300** працівників центрів науково-технічної творчості учнівської молоді, станцій юних техніків.

Для організації роботи з вихованцями у наступному навчальному році рекомендуємо використовувати наступні матеріали:

Навчальні програми:

1. Навчальна програма з позашкільної освіти науково-технічного напрямку «Підготовка операторів БПЛА» (автори: Р. Ткачук, Л. Пасхалова). Для керівників авіамодельних гуртків закладів позашкільної освіти (https://udcpo.com.ua/metod_work/).

2. Навчальна програма з позашкільної освіти науково-технічного напрямку «Судномодельювання і судномодельний спорт «Командою на бордаж» (для дітей з особливими освітніми потребами) (автори: Є. Шитікова, Л. Пасхалова, І. Когут, Р. Маринич). Для керівників судномодельних гуртків закладів позашкільної освіти (https://udcpo.com.ua/metod_work/).

3. Навчальні програми з позашкільної освіти, науково-технічний напрям (випуск 5). У збірнику представлено програми з науково-технічного напрямку позашкільної освіти (інформаційно-технічного, художньо-технічного, профілів навчання). Для педагогічних працівників закладів позашкільної та загальної середньої, професійної (професійно-технічної) освіти, фахівців, які займаються питаннями позашкільної освіти (https://udcpo.com.ua/metod_work/).

Методичні рекомендації, положення, правила:

1. Методичні рекомендації для керівників гуртків історичної реконструкції закладів позашкільної освіти «Національно-патріотичне виховання

підлітків в умовах закладу позашкільної освіти», рекомендації до впровадження національно-патріотичного виховання підлітків і молоді у закладах позашкільної освіти (<https://udcpo.com.ua/method-work/>).

2. Методичні рекомендації для керівників гуртків авіа-, авто-, судномодельного спорту закладів позашкільної освіти «Дистанційне керування моделями» (<https://udcpo.com.ua/method-work/>).

3. Особливості застосування дистанційної форми навчання. Для педагогічних працівників закладів позашкільної освіти (<https://udcpo.com.ua/method-work/>).

4. Положення, програми (регламенти) про проведення Всеукраїнських масових заходів серед дітей та учнівської молоді з науково-технічного напрямку (https://udcpo.com.ua/polozhennia_ntn/).

5. Положення про проведення Всеукраїнських відкритих заходів із спортивно-технічних видів спорту та інших напрямів технічної творчості серед дітей та учнівської молоді (https://udcpo.com.ua/polozhennia_ntn/).

6. Правила змагань з судномодельного спорту. Правила змагань моделей класу F-МБ (https://drive.google.com/file/d/1LrCvGO_ZniDxHp6RIW2mbP4tqRN3-q0z/view).

7. Витяг з правил проведення змагань з судномодельного спорту (моделі рекомендовані для проведення змагань серед учнівської молоді) (https://drive.google.com/drive/u/1/folders/1E528jqLiengcqLO_whjKkApXVnN5ao-w).

8. Відеоматеріал: «Комплекс вправ з фізичної підготовки захисників України минулого» до Дня Конституції України (YouTube-канал УДЦПО, <https://youtu.be/8LaJFWdfZ6w>).

Корисні Інтернет-ресурси:

1. Громадська організація «Федерація судномоделизму і судномодельного спорту України» (<http://fsssu.org.ua/ru/>).

2. Громадська організація «Федерація Автомодельного спорту України зі статусом «Національна»» (<https://rcracing.com.ua/trid/famsu/12698829554/2>).

3. Федерація ракетомодельного спорту України (https://scu.org.ua/type_sport/raketomodelnij-sport/).

4. Комітет з фізичного виховання та спорту МОН (<http://sportmon.org/about/>).

5. «Молодіжна громадська організація «Київський Інтелект Клуб»» (<http://it-arena.org/>).

Художньо-естетичний напрям позашкільної освіти

Минулого навчального року Українським державним центром позашкільної освіти (далі - УДЦПО) проведено **40** всеукраїнських організаційно-масових заходів для обдарованих дітей та молоді та 4 міжнародного рівня. У них взяли участь **майже 60 тис. вихованців** ЗПО практично з усіх регіонів України. Крім того, для педагогів-позашкільників проведено семінари-практикуми, тренінги, круглі столи та лекції, якими охоплено **більше 1 тис.** працівників центрів, палаців, будинків дитячої та юнацької творчості, центрів естетичного

виховання дітей та молоді.

Попри складну ситуацію почесні звання «Зразковий художній колектив» і «Народний художній колектив» отримали **273 творчі колективи** України, які плідно продовжують свою роботу й у воєнний час. З огляду на військовий стан в країні було використано очну, дистанційну (заочну) та комбіновану форми під час проведення всеукраїнських і міжнародних організаційно-масових заходів. УДЦПО активно використовує цифрові канали для демонстрації результатів навчання та інших подій у сфері своєї діяльності. Це дозволяє суттєво збільшити аудиторію та долучити до освітнього процесу значну кількість дітей, які вимушено виїхали за межі України.

У минулому навчальному році:

- **започатковано** діяльність **Дитячого онлайн-радіо «Паляниця»**, в етері якого відбуваються трансляції аудіозаписів виступів вихованців ЗПО для підтримки морального духу наших захисників і цивільних співгромадян – дітей та дорослих;

- **запроваджено Всеукраїнський відео-хаб «Позашкілля – там де я!»** на ютуб-каналі УДЦПО, де розміщуються короткі відеозаписи про роботу гуртків і творчих об'єднань, про дитячі досягнення з художньо-естетичного та науково-технічного напрямів позашкільної освіти (майстер-класи, мистецькі виступи, фрагменти роботи гуртків різних профілів, корисні поради для дітей ,їхніх батьків і педагогів);

- **оновлено** Всеукраїнський реєстр звань «Зразковий художній колектив» і «Народний художній колектив» згідно з результатами Всеукраїнського фестивалю «Чисті роси» (чудова мотивація для залучення молодих фахівців – закладів вищої освіти до роботи в системі позашкільної освіти).

- **підготовлено** електронний «Опитувальник для закладів позашкільної освіти» **щодо покращення умов для медичної, психологічної, педагогічної реабілітації та соціальної реінтеграції дітей;**

- **підготовлено 21 програму** з художньо-естетичного напрямку (вокальний, театральний, цирковий профілі);

У новому навчальному році рекомендуємо використовувати такі навчально-методичні матеріали:

Навчальні програми:

1. Програма з позашкільної освіти «Вокальне мистецтво». Навчальна програма реалізується в гуртках, студіях, творчих об'єднаннях вокального мистецтва (https://udcpo.com.ua/metod_work/).

2. Програма з позашкільної освіти «Вокальне мистецтво». Навчальна програма реалізується в гуртках, студіях, творчих об'єднаннях вокального мистецтва (https://udcpo.com.ua/metod_work/).

3. Програма з позашкільної освіти «Дівочий хоровий спів». Навчальна програма реалізується в гуртках, студіях, творчих об'єднаннях дівочого хорового співу (https://udcpo.com.ua/metod_work/).

4. Програма з позашкільної освіти «Естрадна пісня». Навчальна програма реалізується в гуртках, студіях, творчих об'єднаннях естрадного мистецтва (https://udcpo.com.ua/metod_work/).

5. Програма з позашкільної освіти «Основи музичного мистецтва» Навчальна програма реалізується в гуртках, студіях, творчих об'єднаннях музичного мистецтва (https://udcpo.com.ua/metod_work/).

6. Програма з позашкільної освіти «Фольклорне мистецтво». Навчальна програма реалізується в гуртках, студіях, творчих об'єднаннях фольклорного мистецтва (https://udcpo.com.ua/metod_work/).

7. Програма з позашкільної освіти «Хлопчачий хоровий спів». Навчальна програма реалізується в гуртках, студіях, творчих об'єднаннях хлопчачого хорового співу (https://udcpo.com.ua/metod_work/).

8. Програма з позашкільної освіти «Акторська майстерність». Навчальна програма реалізується у гуртках, секціях, творчих об'єднаннях, клубах акторської майстерності (https://udcpo.com.ua/metod_work/).

9. Програма з позашкільної освіти «Театральне мистецтво». Навчальна програма реалізується у гуртках, секціях, творчих об'єднаннях, клубах театрального мистецтва (https://udcpo.com.ua/metod_work/).

10. Навчальна програма з позашкільної освіти «Циркове мистецтво». Навчальна програма реалізується у гуртках, секціях, творчих об'єднаннях, клубах циркового мистецтва (https://udcpo.com.ua/metod_work/).

Методичні рекомендації, положення:

1. Рекомендації з досвіду роботи педагогів-позашкільників для керівників гуртків творчих колективів з метою організації гурткової роботи використовуючи різні форми освітнього процесу в умовах воєнного стану (<https://udcpo.com.ua/method-work/>).

2. Методичні рекомендації щодо особливостей організації освітнього процесу керівника гуртка художньо-естетичного напрямку позашкільної освіти в дистанційному (онлайн) режимі (<https://udcpo.com.ua/method-work/>).

3. Методичні рекомендації для керівників гуртків декоративно-ужиткового (образотворчого) профілів щодо організації та проведення виставки «Знай і люби свій край» (<https://udcpo.com.ua/method-work/>).

4. Методичний посібник для керівників гуртків декоративно-ужиткового профілю художньо-естетичного напрямку позашкільної освіти «Рукоділля для душі» (<https://udcpo.com.ua/method-work/>).

5. Для керівників гуртків та завідувачів відділами творчих колективів підготовлено діагностичну карту визначення рівня утруднень під час здійснення освітнього процесу в закладах позашкільної освіти та психологічну карту вихованця гуртка ЗПО (<https://udcpo.com.ua/method-work/>).

6. Положення про проведення Всеукраїнських масових заходів серед дітей та учнівської молоді з художньо-естетичного напрямку (<https://udcpo.com.ua/%D0%BF%D0%BE%D0%BB%D0%BE%D0%B6%D0%B5%D0%BD%D0%BD%D1%8F/>).

Усі зазначені навчальні програми та інші матеріали розміщені у вільному доступі на офіційному вебсайті УДЦПО на сторінках відповідних напрямів позашкільної освіти <https://udcpo.com.ua/>.